

Visie Volkstuinen 2023

Meer groen voor meer Rotterdammers

Fotografie: Jeroen Leemans

Gemeente
Rotterdam

Met trots presenteren wij u onze visie op de volkstuinten in Rotterdam.

In de afgelopen jaren hebben veel volkstuinten in Rotterdam zich ontwikkeld tot groene mini oases. Het zijn niet alleen tuinen voor ontspanning, maar ook van elkaar ontmoeten, samenwerking en educatie.

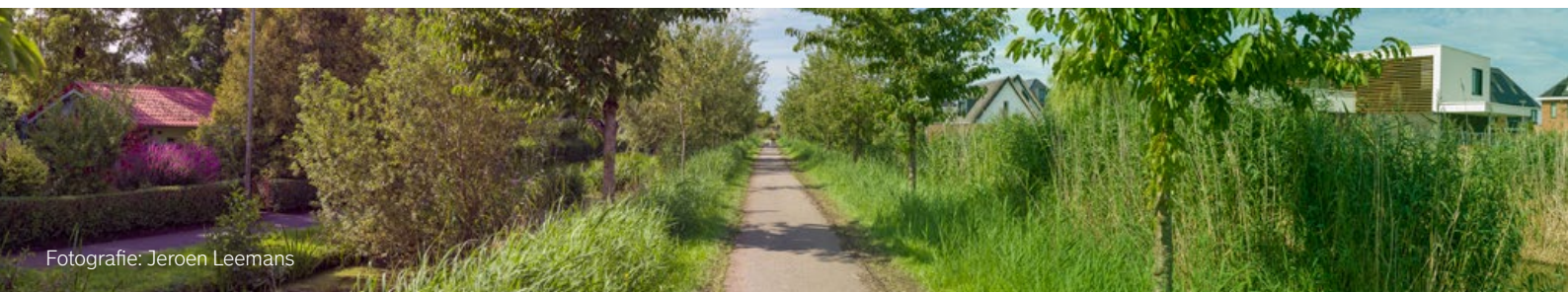
Deze visie is het resultaat van dialogen tussen volkstuinverenigingen en gemeente. Dit heeft geresulteerd in uitgangspunten als basis voor deze visie. Zij zijn opgekomen voor hun belangen, deze knellen soms met onze ambities in onze verdichtende stad. Ook wijkraden zijn betrokken.

Onze ambitie is dat groene ruimtes waaronder volkstuinvoorzieningen, onderdeel zijn van goede groei van onze stad. Volkstuinten zijn een onderdeel van het brede aanbod dat we Rotterdammers willen bieden.

Deze visie beziet volkstuinten in het groter geheel van stedelijke ontwikkeling, waarbij economische groei en intensiever gebruik van de beschikbare ruimte hand in hand gaan met het behoud van groene voorzieningen en biodiversiteit. Volkstuinten spelen een rol in deze balans en in onze inspanningen om een leefbare stad te creëren.

Wij zijn de vertegenwoordigers van de volkstuinverenigingen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van deze visie, erkentelijk voor hun energieke inbreng en hoge mate van betrokkenheid.

Het college van Burgemeester en wethouders van Rotterdam

Fotografie: Jeroen Leemans

Inhoudsopgave

Samenvatting en leeswijzer	4
1. Aanleiding, context, en historie	5
Aanleiding Visie volkstuinen	5
Context	5
Historie van de volkstuinen	6
2. De waarde van de volkstuinen voor Rotterdam nader bekeken	7
Gebruik van openbare ruimte	7
Klimaatadaptatie	8
Bevorderen gezondheid	8
Vergroten biodiversiteit	8
Meer bewegen in de openbare ruimte	9
Meer natuurinclusief denken en handelen	9
Brede toegankelijkheid voor iedereen	9
Meer voedsel verbouwen	9
3. Ontwikkelopgave van Rotterdam	10
Doelstelling voor de volkstuinvoorzieningen	10
Omgevingsvisie	10
Slim omgaan met de ruimte	11
Ontwikkelopgave	11
4. Ambities voor de ontwikkeling tot moderne volkstuinvoorzieningen	12
Van exclusief naar inclusief	12
Van extensief naar intensief	12
Hoe komen we tot een eigentijdse volkstuinvoorziening?	13
Bijlage 1: Overzichtskaat volkstuinverenigingen	14
Bijlage 2: Lijst volkstuinvoorzieningen	15

Samenvatting en leeswijzer

Volkstuinvoorzieningen¹ hebben meerwaarde voor de stad en voor Rotterdammers omdat ze een onderdeel vormen van het diverse aanbod dat een stad aan haar inwoners biedt. Ze bieden volkstuinders een plek om in verenigingsverband te recreëren, te bewegen en/of voedsel te verbouwen. Deze voorzieningen zijn van belang voor de stad omdat zij onderdeel zijn van de groenstructuur, bijdragen aan opgaven gerelateerd aan biodiversiteit, en aan doelen op het vlak van fysieke gezondheid, sociale cohesie en mentaal welbevinden.

Om bij te dragen aan de goede groei van de stad is het nodig deze waarden meer beschikbaar te maken voor alle Rotterdammers én ervoor te zorgen dat de volkstuinvoorzieningen zowel inclusiever zijn als intensiever gebruikt worden.

Tegelijkertijd wordt de beschikbare grond steeds schaarser als gevolg van de groei van de stad. En worden met name in gebiedsontwikkelingen verschillende claims (woningbouw, sport, recreatie en andere voorzieningen) op de grond gelegd. Dat vraagt om een integrale afweging tussen verschillende belangen. Een van de wegingsfactoren naast onder andere de waarde, is de mate van intensiteit van gebruik. Verhoudingsgewijs vragen volkstuinvoorzieningen veel ruimte en hebben zij relatief weinig gebruikers. En dat kan betekenen dat zij in de afweging soms plaats maken voor andere functies, die een groter aantal gebruikers kennen en/of een grotere waarde voor de stad hebben. We starten pilots bij vier volkstuinvoorzieningen

om het gebruik van deze voorzieningen intensiever te maken dat wil zeggen de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden te vergroten en afspraken te maken over beheer en handhavingsaspecten. De pilots voeren we samen met de volkstuinverenigingen uit. Aan de hand van de uitkomsten van deze pilots ontwikkelen we een stadsbrede aanpak.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 is de aanleiding voor de visie, de feiten en de historie van de volkstuinvoorzieningen beschreven. Een nadere duiding van de meerwaarde van volkstuinvoorzieningen in Rotterdam treft u aan in hoofdstuk 2. In hoofdstuk 3 gaan we nader in op de ontwikkelopgave van volkstuinvoorzieningen voor onze stad. Hoofdstuk 4 sluit af met de ambities voor de ontwikkeling tot moderne volkstuinvoorzieningen.

¹ **Volkstuinvoorziening:** een verzameling verblijfstuinen, nutstuinen of een combinatie daarvan
Nutstuin: een perceel op een volkstuinvoorziening bestemd voor de verbouw van groenten- en/of fruit- en/of siergewassen waar een geringe opstal zoals bijvoorbeeld een gereedschapskist, kweekkas of broeibak is toegestaan, zonder een opstal voor verblijf.
Verblijfstuin: een perceel op een volkstuinvoorziening dat voor recreatieve doeleinden wordt gebruikt die niet bij de eigen woning ligt. Voornamelijk bedoeld als (recreatieve) siertuin en/of voor de verbouw van groenten/fruit, veelal voorzien van een bescheiden tuinhuisje dat economisch eigendom is van de gebruiker.

1 Aanleiding en historie

Aanleiding Visie volkstuinten

Verschillende ontwikkelingen en ambities hebben geleid tot het opstellen van deze visie. De ontwikkelingen in het klimaat leiden tot diverse transitieopgaven voor de stad: klimaatadaptatie, energietransitie, mobiliteitstransitie en vergroening. Bovendien hebben we ervoor gekozen om de noodzakelijke woningbouwopgave in de stad te realiseren. Dit legt druk op de ruimte en maakt een goede weging noodzakelijk van alle opgaven en kwaliteiten die bijdragen aan de goede groei van de stad. Met name voor de grote ontwikkelgebieden is urgent een antwoord nodig op de vraag hoe met de verschillende bestaande kwaliteiten om te gaan. Bovendien ontbrak het tot nu toe aan een gemeentelijke visie op de Rotterdamse volkstuinten.

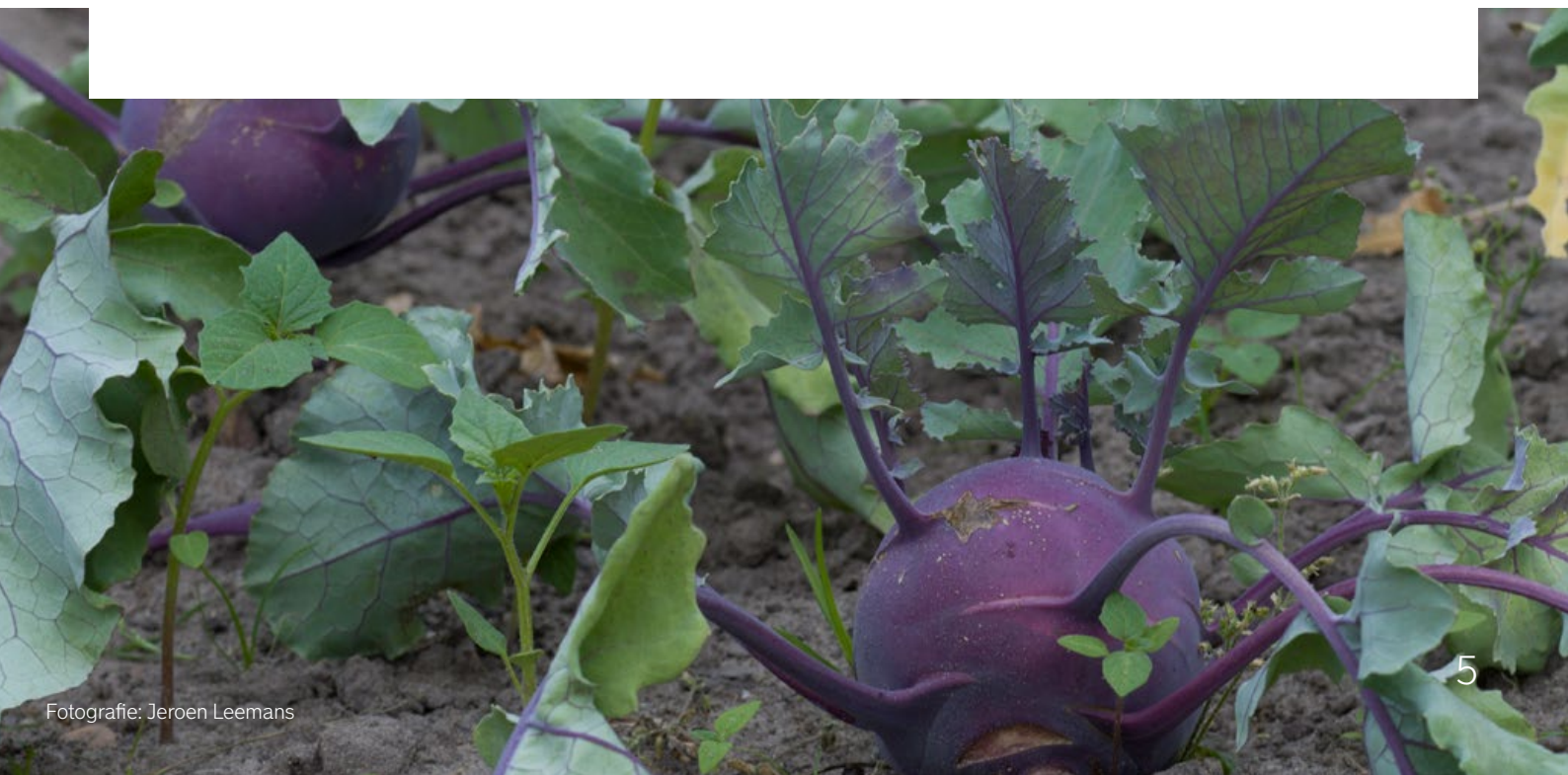
In de omgevingsvisie Veranderstad (2021)² formuleren we onze ambities en maken we afwegingen over welke opgaven we waar willen realiseren. In de visie op de volkstuinten schetsen we hoe deze voorzieningen aansluiten bij onze ambities en hoe we ze meenemen in de opgaven van de omgevingsvisie. Volkstuinvoorzieningen dragen met hun groene, recreatieve karakter bij aan een aantrekkelijke stad. De groei van de stad benadrukt het belang dat deze waarden voor

meer bewoners beschikbaar komen. Binnen de gebiedsontwikkelingen draagt het inzichtelijk maken van die waarden bij aan het komen tot een goede afweging tussen de verschillende opgaven. De wijzigingen in de beheerafspraken en het herijken van de handhavingsopgaven voor de volkstuinvoorzieningen waren tot slot de motor die het ontwikkelen van een breed gedragen visie volkstuinten noodzakelijk maakten.

Context

Rotterdam telt 46 locaties waar volkstuinverenigingen gehuisvest zijn (zie bijlagen 1 en 2). Op deze locaties zijn 36 verblijfstuinten en 10 nutstuinten gevestigd. De gemeente verhuurt de gronden aan de volkstuinverenigingen. De totale bruto verhuurde oppervlakte is 202 ha, hiervan is 189 ha bij verblijfstuinten en 13 ha bij nutstuinten in gebruik. De netto verhuurde oppervlakte, dat zijn de tuinen plus de ruimten die door de verenigingen worden gebruikt (kantine, opslag, vergaderruimte) is in totaal 136 ha: hiervan is 127 ha bij verblijfstuinten en 9 ha bij nutstuinten in gebruik. De gemiddelde oppervlakte per verblijfstuin is netto ca 275 m², in een range van 150 m² - 400 m². De gemiddelde oppervlakte nutstuin is ca 140 m², in een range van 55 m² - 200 m².

² Omgevingsvisie | Rotterdam.nl

Terzijde: er zijn grote verschillen tussen de verenigingen in bruto/netto verhouding van gehuurde grond. Volgens de indelingstekeningen zijn er ca 5250 tuinen op de 46 volkstuinvoorzieningen, waarvan 4600 op de verblijfstuinen en 650 op de nutstuinen.

Er zijn in totaal ca 5.250 verenigingsleden die met hun partners, kinderen en vrienden gebruik maken van deze ruimten. Uit de monitor Volkstuinen 2021³ blijkt dat de gemiddelde leeftijd van alle tuinders ruim 56 jaar is. Uit die monitor blijkt ook dat ca 89 procent van alle tuinders in Rotterdam woont. Het aantal wachtlijstplaatsen is (in 2021) naar schatting een kleine 1500. NB niet uitgesloten is dat kandidaat tuinders bij meerdere verenigingen op de wachtlijst staan.

Alle tuinen zijn georganiseerd in een verenigingsstructuur. Verenigingen zijn in staat meer te bieden dan alleen hun kernactiviteit. De vereniging is bij uitstek een plek van het 'samen doen': samen besluiten nemen, samen de financiën op orde houden, samen activiteiten organiseren enzovoorts. De volkstuinvoorzieningen zijn tijdens openingstijden te bezoeken door niet-leden. Een groot gedeelte van de volkstuinvoorzieningen is alleen een deel van de dag en het jaar te bezoeken vanwege veiligheids- en beheer aspecten. Relatie gemeente en volkstuinverenigingen. De gemeente is eigenaar van de grond, de verenigingen huren deze gronden (d.w.z. de volkstuinvoorziening als geheel) van de gemeente. De vereniging bepaalt de indeling van de voorziening en geeft vrijkomende tuinen op de voorziening in gebruik aan leden van de vereniging. De gemeentelijke kaders en regelgeving zijn leidend. De gemeente is - door natrekking - economisch eigenaar van de opstallen, en verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de gemeenschappelijke delen op een volkstuinvoorziening en voor het bomenonderhoud op de tuinen. Er bestaat geen rechtstreekse relatie tussen gemeente en de leden van de vereniging. De gemeente ontwikkelt momenteel in samenspraak met de besturen van de volkstuin verenigingen een handhavingskader over beheer- en veiligheidsaspecten. De besturen hebben daar grote behoefte aan.

³ Monitor Volkstuinen 2021 (onderzoek010.nl)

Historie

De volkstuinvoorzieningen in Rotterdam hebben een rijke historie. Vanaf de dertiger jaren zijn grote stukken grond vrijgemaakt voor Rotterdammers om in verenigingsverband op een eigen tuin zelf groenten te verbouwen. In de crisisjaren voorzag dat in een behoefte en vele duizenden Rotterdammers maakten daar gebruik van. In de vijftiger, zestiger en zeventiger jaren ging het verenigingsleven een veel grotere rol spelen. De verenigingen organiseerden veel activiteiten, oogsten werden samen binnengehaald en in de vakantie gingen gezinnen de hele zomer naar de volkstuin. De zelfwerkzaamheid van de verenigingen vindt hier zijn oorsprong.

In de tachtiger en negentiger jaren veranderde er iets in de sociale samenhang onder invloed van maatschappelijke ontwikkelingen. Mensen kregen het beter en gingen onder andere op vakantie naar het buitenland. De noodzaak om zelf voedsel te verbouwen was er niet meer en de tuinen veranderden meer in verblijfstuinen. Vanaf het begin van deze eeuw raakten de volkstuinvoorzieningen langzamerhand meer bekend bij nieuwe doelgroepen binnen Rotterdam. Een aantal van de volkstuinvoorzieningen is nog vooral gericht op het gebruik door de leden zelf. Tegelijk zijn er volkstuinverenigingen die al activiteiten organiseren gericht op niet leden. We zien daarmee dat bij de volkstuinvereniging meer ontwikkeling is naar het betrekken van bezoekers. Een voorbeeld hiervan is een volkstuinvoorziening met een educatieve tuin. Dat sluit aan bij de veranderende behoeftes van gebruikers aan meer variatie in aanbod en meer flexibiliteit in gebruik. Ook deze veranderingen hangen samen met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen. Volkstuinverenigingen zien een groeiende belangstelling voor volkstuinieren en maken melding van wachtlijsten. De behoefte aan de combinatie van groen en gemeenschapszin is groot. De volkstuinvoorzieningen leveren daaraan een bijdrage dicht bij huis.

2 De waarde van de volkstuinen voor Rotterdam nader bekeken

De volkstuintvoorzieningen van Rotterdam dragen bij aan de ambities van de stad. Ze hebben waarde voor de stad en voor Rotterdammers en vormen een onderdeel van het diverse aanbod van groen en vrijetijdsbesteding dat een stad aan haar inwoners biedt. Ze kunnen een bijdrage leveren aan het behalen van diverse beleidsdoelen zoals:

- Gebruik van openbare ruimte
- Klimaat adaptatie
- Bevorderen gezondheid
- Vergroten biodiversiteit
- Meer bewegen in de openbare ruimte
- Meer natuurinclusief denken en handelen
- Brede toegankelijkheid voor iedereen
- Meer voedsel verbouwen (nutstuinen)

Gebruik van openbare ruimte

In de visie Openbare ruimte⁴ heeft de gemeente Rotterdam haar ambities voor het gebruik van de openbare ruimte vastgelegd. Hierin staat de groenstructuur, en de daarmee verbonden structuren voor wandel- en fietspaden en de bij de openbare ruimte horende voorzieningen. We vragen veel van de openbare ruimte en onze groenstructuur. Een integrale aanpak voor het realiseren van onze ambities is noodzakelijk voor een optimale verdeling van de ruimte. De verdichting van de stad biedt

kansen om groenstructuren te versterken. De volkstuintvoorzieningen dragen door hun inrichting en ligging in (randen) van wijken en buurten bij aan de diversiteit en beleving van de gehele groenstructuur. Ze maken geen integraal onderdeel uit van de openbare ruimte, maar kunnen hier wel een belangrijke bijdrage aan leveren, bijvoorbeeld door de voorzieningen toegankelijker te maken en gebruik en functies te combineren die bijdragen aan meer gebruik van de volkstuintvoorzieningen.

⁴ s19bb012319_1_51913_tds (raadsinformatie.nl)

Klimaatadaptatie

Groen in het algemeen draagt voor een belangrijk deel bij aan de verschillende doelstellingen van klimaatadaptatie: bomen bieden verkoeling en groen houdt water vast. Volkstuinvoorzieningen zijn koele plekken in de stad. (Zie de 'Koele Kaart'⁵) in het Rotterdams Weerwoord. Groenplekken kunnen bijdragen aan het voorkomen van hittestress als ze óók toegankelijk zijn voor bezoekers en mits ze voldoende bereikbaar zijn. In potentie kunnen volkstuinvoorzieningen een bijdrage leveren aan de klimaatadaptatie door het vasthouden of opslaan van water. Of dat daadwerkelijk mogelijk is, is afhankelijk van of de bodem daar geschikt voor is en of voldaan kan worden aan de randvoorwaarden vanuit de waterbergingsopgave.

Bevorderen gezondheid

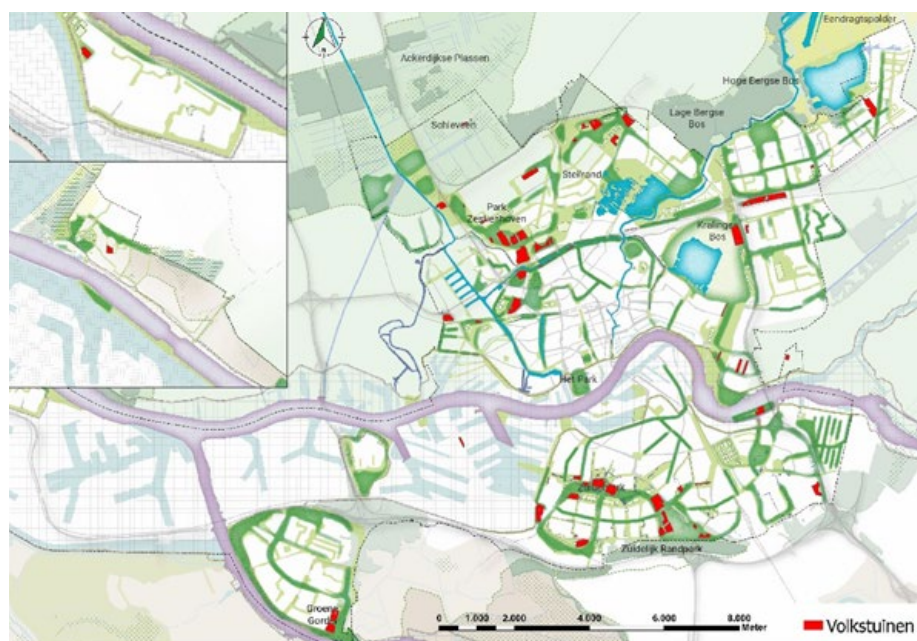
Groen in de woonomgeving heeft een verbindende werking tussen mens en de natuur, en creëert ook verbinding tussen mensen onderling. Groen biedt – mits goed ontworpen – bescherming tegen geluid, luchtverontreiniging en hittestress. Om te herstellen van de negatieve effecten van geluid, is verblijf in stille, groene gebieden van belang. Groen heeft een gunstige

invloed op het beperken van eenzaamheid, het stimuleren van beweging en het beperken en voorkomen van stress.

Vergroten biodiversiteit

Een biodiverse stad draagt bij aan frisse lucht, schoon (drink-)water, verkoeling, wateropname, bescherming tegen plagen, bestuiving van wilde planten. Overal loopt de natuurkwaliteit en de biodiversiteit terug, ook in Rotterdam. Het biodiversiteitskader⁶ stelt dat de stad zodanig ingericht, ontwikkeld en beheerd moet worden, dat rekening wordt gehouden met de leefomstandigheden van de soorten die voorkomen in dat gebied. Volkstuinvoorzieningen kunnen flora en fauna aantrekken die op andere plekken van de stad weinig te vinden zijn. De exacte bijdrage aan de biodiversiteit hangt echter sterk af van de inrichting en het gebruik van de volkstuinvoorziening. Daarnaast is een ecologische hoofdstructuur van essentieel belang voor de biodiversiteit van de stad als geheel. Door hun variatie aan inrichting en gebruik speelt een deel van de volkstuinvoorzieningen een rol in deze hoofdstructuur en het stedelijke ecosysteem. Volkstuinvoorzieningen bevinden zich lange tijd op dezelfde plek met een relatieve rust. Hierdoor kunnen bomen en struiken groeien en worden groot en robuust. Volkstuinvoorzieningen zijn zo ecologische hotspots in de stadsnatuur.

Figuur 1. - omgevingsvisie de groenstructuur

⁵ De Koele Kaart - Rotterdams Weerwoord
⁶ Biodiversiteit | Rotterdam.nl

Meer bewegen in de openbare ruimte

Voor veel Rotterdammers is bewegen een prettige besteding van de vrije tijd. Voor de maatschappij levert bewegen veel op, zoals een betere gezondheid, ontwikkeling van diverse vaardigheden en talenten, ontmoetingen tussen mensen van allerlei achtergronden.

Uit onderzoek⁷ blijkt dat (stedelijke) volkstuinders meer bewegen dan (stedelijke) niet-volkstuinders. 84% van de mensen met een volkstuin voldeed naar eigen zeggen aan de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen⁸. In de controlegroep was dit 62%.

Meer natuurinclusief denken en handelen

Verschillende onderzoeken tonen aan dat er een relatie is tussen Natuur- en Milieu Educatie (NME) en kennis, houding en gedrag op latere leeftijd. Kinderen die op school actief bezig zijn geweest met NME hebben als volwassenen meer kennis en een positievere houding ten opzichte van natuur en milieu, dan mensen die op school geen of nauwelijks NME hebben gevolgd. Uit onderzoek blijkt ook dat praktijklessen in het algemeen het beste bijblijven. Op volkstuinvoorzieningen komen Rotterdammers van alle leeftijden samen in de tuin. Volkstuinvoorzieningen hebben daarmee de potentie bij te dragen aan meer kennis van en aan een meer duurzaam gedrag door Rotterdamse tuinders.

Brede toegankelijkheid voor iedereen

In 2016 ratificeerde de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het VN-verdrag over de rechten van personen met een handicap. Dit VN-verdrag is een wettelijk kader bij het ontwikkelen van beleid. Het uitgangspunt is dat bij alles wat we doen, dit voor iedereen is. Het gemeentelijk project '[Rotterdam Onbeperkt](#)' heeft als doel om bij beleidsontwikkeling en dienstverlening rekening te houden met mensen met een beperking, zodat zij op gelijkwaardige manier kunnen participeren/meedoen. Dit betekent dat volkstuinvoorzieningen ook voor mensen met een beperking toegankelijk moeten zijn.

Meer voedsel verbouwen

De gemeente heeft de ambitie dat in alle wijken gezond voedsel gemakkelijk bereikbaar is. Het programma 'Rotterdam de boer op' zet in op een betere verbinding met het landschap en het voedsel wat daar vandaan komt. Op de volkstuinvoorzieningen, met name op de nutstuinen wordt onder meer voedsel verbouwd. Wat leidt tot een duurzamere voedselproductie en consumptie, verbinding met en kennis over gezond voedsel, en daarmee een stimulans voor gezond eten. Rotterdammers hebben een diverse culturele achtergrond met verschillende eetgewoonten en voorkeuren in groente en fruit. Ook deze worden op de volkstuinvoorzieningen verbouwd.

⁷ Alterra (2010) Gezonder in de volkstuin, De gezondheid van stedelingen met en zonder volkstuin vergeleken
⁸ Minimaal vijf dagen per week minstens een half uur matig intensief bewegen.

3 Ontwikkelopgave van Rotterdam

Onze wens voor de Rotterdamse volkstuintoerusting is dat zij een grotere rol gaan spelen in het leven van alle Rotterdammers en dat ze een grotere bijdrage leveren aan een aantrekkelijke stad.

Doelstelling voor de volkstuintoerusting

Doelstelling is daarom dat de toerusting op termijn meer gedeeld en opengesteld worden, en zichtbaar deel gaan uitmaken van de omgeving waarin ze liggen. Aandacht moet er zijn voor maatwerk, zowel in het gekozen tijdspad als in de ligging en de eigenheid van elke vereniging. Zodat het aantal Rotterdammers dat kan tuinieren of op andere manieren van de beschikbare volkstuintoerusting kan genieten, wordt vergroot. En de volkstuintoerusting bijdragen aan de opgaven van de stad.

Omgevingsvisie

Een belangrijke aanleiding voor deze visie is de groei van de stad. Die groei heeft invloed op hoe we omgaan met de volkstuintoerusting.

Welke ambities er zijn voor de stad is omschreven in de omgevingsvisie De Veranderstad. Voor de recreatieve toerusting zoals de volkstuintoerusting is in de omgevingsvisie Rotterdam het volgende opgenomen:

Recreatieve toerusting, zoals parken, volkstuinten, plezierhavens, speeltuinen, scouting en kinderboerderijen zijn van belang voor een prettige woon- en leefomgeving. We willen dat meer mensen van deze toerusting gebruik kunnen maken en dat ze inclusiever zijn. Dit vraagt om gedeeld gebruik van deze toerusting. In sommige gebiedsontwikkelingen moeten we voor volkstuinten onderzoeken of deze in de huidige vorm kunnen blijven bestaan of dat ze op andere manieren kunnen worden gebruikt. Deze afweging werken we verder uit in overleg met betrokken partijen.

Voor vele stedelijke voorzieningen in de semiopenbare ruimte hebben we opgaven geformuleerd die leiden tot meer intensief en meer inclusief gebruik.

Met name in de binnenstad, de stadswijken en enkele grotere verstedelijkingsgebieden neemt immers de druk op de ruimte toe. Deze gebieden duiden we voor het gemak even aan als groeigebieden. In die gebieden is een proactieve strategie van groot belang, met als doel dat de openbare ruimte en het groen inclusief de volkstuinvoorzieningen meer intensief en inclusief worden benut. Om tot goede groei te komen is het belangrijk om de groenopgave integraal te wegen. Niet alleen kwantitatief, maar ook kwalitatief. Aan welke verschillende doelstellingen ons groen bijdraagt is daarbij van belang.

Slim omgaan met de ruimte

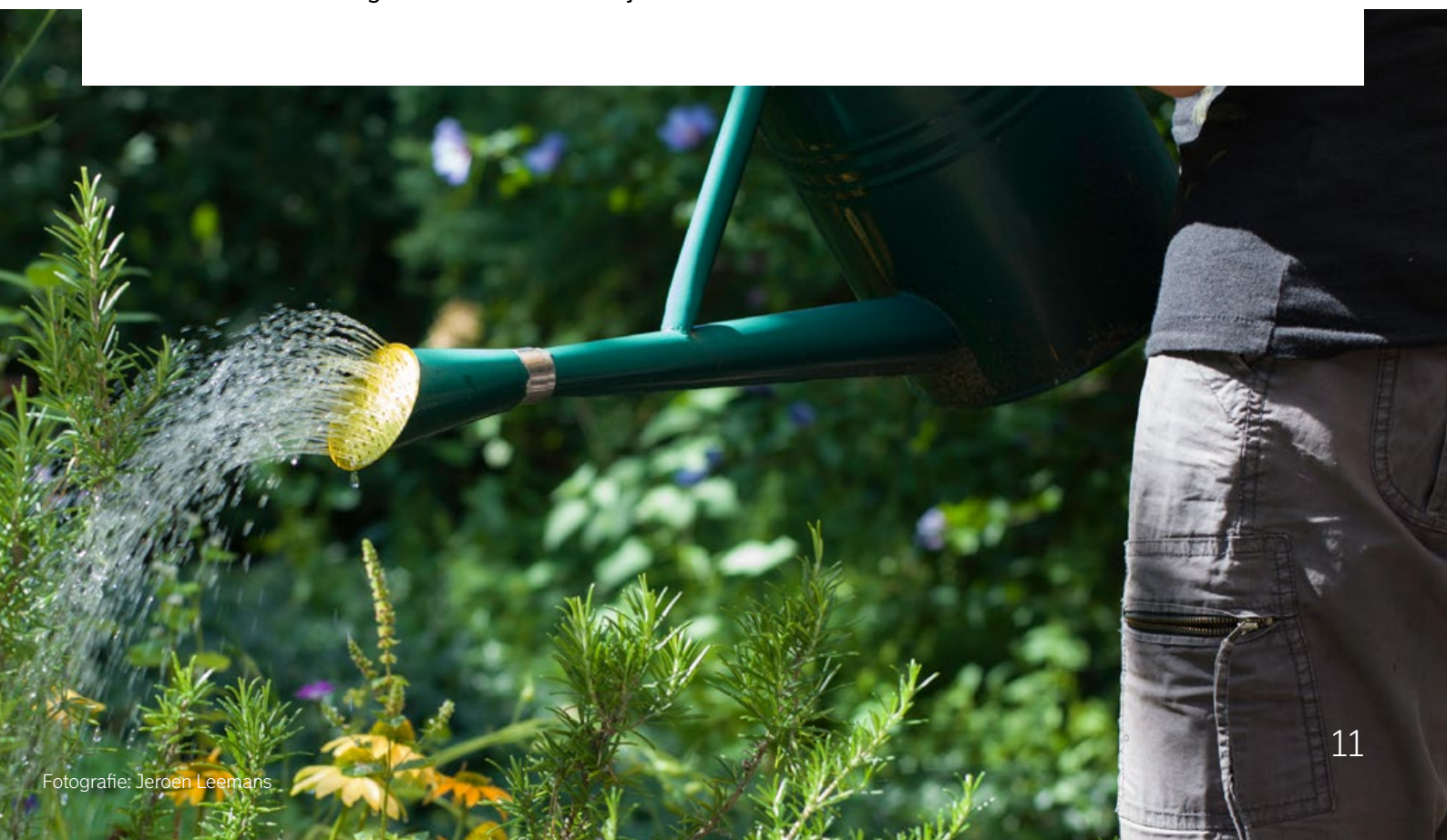
De schaarse ruimte maakt dat we de ruimte die er is, heel goed moeten gebruiken, namelijk veel intensiever. Dat geldt ook voor de volkstuinvoorzieningen: we streven niet alleen naar meer gebruikers per vierkante meter, maar ook naar verruiming van de periode dat Rotterdammers de ruimte gebruiken. Zo maken we het mogelijk dat verschillende doelgroepen meer gebruik maken van dezelfde ruimte.

We zoeken naar dubbel of multifunctioneel gebruik: veel inclusiever. Dit past ook bij de veranderende vraag van Rotterdammers: zij

vragen om een hogere kwaliteit van voorzieningen, meer variatie in aanbod en meer flexibiliteit in gebruik. Voorzieningen die meebewegen met deze verandering, winnen aan bestaansrecht. Als de ruimte op deze manier wordt benut, vervullen deze plekken een essentiële rol om verdere verdichting of groei van de stad mogelijk te maken. Want ze bieden meer Rotterdammers een plek voor rust, ontspanning en ontmoeting in een drukker wordende stad.

Ontwikkelopgave

In een stad met een hoge bebouwingsdichtheid zoals Rotterdam zijn groene recreatieve voorzieningen van belang om de stad leefbaar te houden. Rotterdam groeit de laatste jaren hard, zowel in aantal inwoners als in aantal bezoekers. Dat betekent dat onze stad intensiever wordt benut: in een groeiende stad is de vraag naar ruimte en dus ook naar (meer) groen, groot. Onderdeel van goede groei is óók het mee laten groeien van groen. Voor het mee laten groeien van groen in zowel kwantitatief als kwalitatief opzicht zijn geen uniforme afspraken gemaakt. We weten wél dat het groen bij kan dragen aan doelen op het gebied van biodiversiteit, klimaatadaptatie en fysieke en mentale gezondheid en dus aan een aantrekkelijke stad.

4 Ambities voor de ontwikkeling tot eigentijdse volkstuinvoorzieningen

Hoe dragen volkstuinvoorzieningen bij aan de diverse opgaven waar de stad voor staat, nu en in de toekomst? Op de moderne volkstuinvoorzieningen maken straks meer mensen intensiever gebruik van het groen. Zo passen deze bij een groeiende en tegelijk vergroenende stad. Dit betekent voor het merendeel van de tuinen geen grootschalige verandering, maar vooral een inzet op versterking van de huidige kwaliteiten van de volkstuinvoorzieningen.

Van exclusief naar inclusief

In een verdichtende stad is het minder gewenst dat een relatief klein aantal mensen exclusief gebruik maakt van ruimte in eigendom van de gemeente. Volkstuinvoorzieningen hebben nu soms een (te) exclusief karakter: van een volkstuin maken weinig mensen gebruik.

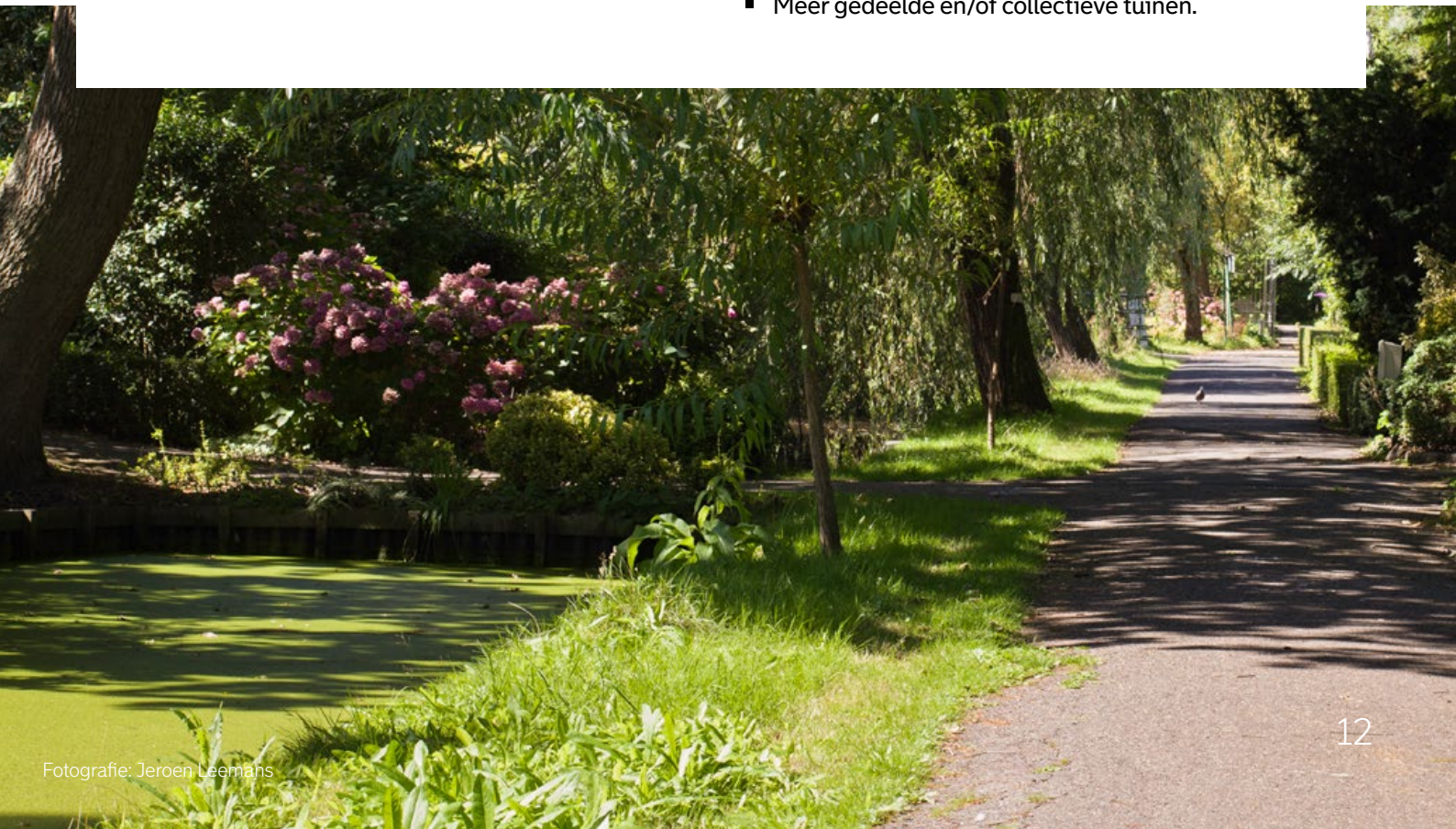
In de gebieden waar de druk op de ruimte hoog is, streven we daarom naar inclusief gebruik. Met inclusief gebruik bedoelen we dat

- De voorzieningen en de routes meer toegankelijk voor anderen zijn en door verschillende groepen te gebruiken zijn;
- De gemeenschappelijke ruimte is in gericht als wandel- en verblijfsgebied; en waar mogelijk ook voor fietsers toegankelijk is;
- Meer programmering, zoals educatie en kleinschalige evenementen;
- Buurtverenigingen en wijkraden betrokken worden;
- Waar mogelijk en gewenst de aanwezige verenigingsgebouwen, terrassen et cetera beschikbaar zijn voor activiteiten die in de buurt worden ontplooid.

Van extensief naar intensief

Door de druk op de ruimte is het van belang onze vierkante meters intensiever te gebruiken. Dit betekent méér gebruikers per vierkante meter per tijdseenheid. Intensiever gebruik van voorzieningen is mogelijk door:

- Het gebruik van de ruimte gedurende een langere periode (van de dag of van het jaar),
- Meer verschillende soorten gebruikers mogelijk te maken;
- Meer gedeelde en/of collectieve tuinen.

Hoe komen we tot een eigentijdse volkstuinvoorziening?

De strategie om te komen tot eigentijdse volkstuinvoorzieningen bestaat uit twee sporen:

1. De gemeente stimuleert volkstuinvoorzieningen om kwaliteit en gebruiksmogelijkheden te vergroten;
2. We benutten de verstedelijkings- en transitie opgaven voor verandering naar eigentijdse volkstuinvoorzieningen.

Voor spoor 1 ligt het initiatief en uitvoering vooral bij volkstuinverenigingen, voor spoor 2 ligt dit bij zowel de gemeente als de volkstuinverenigingen. In alle gevallen is samenwerking belangrijk.

Spoor 1 De gemeente stimuleert volkstuinverenigingen kwaliteit en gebruiksmogelijkheden te vergroten

De verschillende opgaven waar de stad voor staat zijn zowel een zaak van de gemeente als van haar bewoners. De gemeente stimuleert de volkstuinverenigingen om aan die opgaven bij te dragen als dat kan. De volkstuinverenigingen hebben aangegeven te willen bijdragen aan zaken als, ecologisch tuinieren, gezondheid en welzijn.

Wat doet de gemeente?

We starten pilots bij vier volkstuinvoorzieningen om het gebruik van deze voorzieningen intensiever te maken dat wil zeggen de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden te vergroten en afspraken te maken over beheer en handhavingaspecten. De pilots voeren we samen met de volkstuinverenigingen uit. Aan de hand van de uitkomsten van deze pilots ontwikkelen we een stadsbrede aanpak.

Wat vragen we van de volkstuinvereniging?

- Hun voorzieningen duidelijker toegankelijk te maken met een gastvrije uitstraling.
- In geval van vrijkomende tuinen als gevolg van natuurlijk verloop, na te denken over opsplitsing van de betreffende tuin ('indikken'), zodat méér mensen kunnen tuinieren;
- Meer aandacht te besteden aan biodiversiteit, duurzaamheidsaspecten etc
- Meer aandacht te besteden aan betrekken van de wijken bij hun volkstuinvoorziening bijvoorbeeld door het aanbieden van programmering die past bij hun vereniging

Volkstuinverenigingen kunnen hierbij gebruikmaken van algemeen beschikbare informatie over verenigingen en opleidingsmogelijkheden voor bestuurders.

Spoor 2 We benutten de verstedelijkingsopgaven voor verandering naar eigentijdse volkstuinvoorzieningen

Bestaande kwaliteiten van volkstuinvoorzieningen in gebieden waar sprake is van grootschalige verstedelijkingsopgaven nemen we, als mogelijk, mee in de gebiedsontwikkeling.

Naast uitgangspunten vanuit de stedelijke structuur zijn voor de nieuwe gebieden ook water en bodem en de groenstructuur belangrijke uitgangspunten. Het meebewegen van de groenkwaliteiten is daarom onderdeel van de ontwikkelstrategie voor deze gebieden, maar vraagt wel om een weging met de andere opgaven. Binnen de gebiedsontwikkelingen betekent dit wel dat de ruimte van de volkstuinvoorzieningen soms plaats moet maken voor ander gebruik.

Wat doet de gemeente?

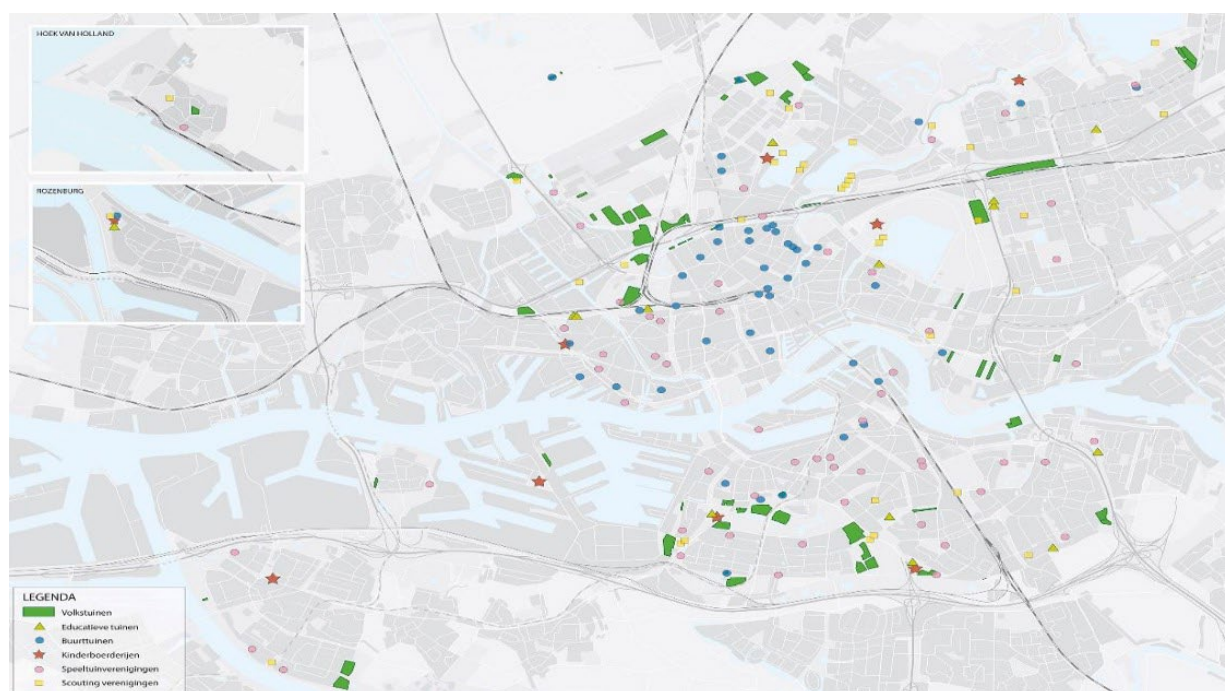
Op basis van verstedelijkings- en transitieopgaven ontwikkelen we de groenstructuur in die gebieden:

- In de ontwikkelgebieden realiseren we groen en openbare ruimte met meer mogelijkheden voor meervoudig gebruik, passend bij de behoeften van de (nieuwe) bewoners.
- We wegen de verschillende ruimteclaims voor de verdichtingsopgaven zorgvuldig tegen elkaar af (energieparken, sportterreinen, recreatie, volkstuinvoorzieningen). Deze afwegingen worden te zijner tijd per volkstuinvoorziening inzichtelijk gemaakt.
- We nemen het bestaande groen zoveel mogelijk mee als basis voor de inrichting van de nieuwe groenstructuur.

Wat vragen we van de volkstuinverenigingen?

- We vragen de volkstuinverenigingen om hun maatschappelijke functie voor de stad in hun eigen missie en visie te verwoorden. gemeentelijke regelgeving en kwaliteitseisen de versterking van de waarde van volkstuinvoorzieningen in de weg staan, zoeken we regelruimte.
- In geval van opheffing van volkstuinvoorzieningen vraagt de gemeente volkstuinverenigingen van andere volkstuinvoorzieningen om mee te denken in oplossingsrichtingen. De verenigingen gaan immers zelf over het aanwijsbeleid bij vrijkomende tuinen. De gemeente stelt de betreffende volkstuinvoorziening schadeloos op basis van bestaande taxatiemethodes.

Bijlage 1: Overzichtskaart volkstuinverenigingen

Bijlage 2:

Lijst volkstuinvoorzieningen

Wijkraad

Bergpolder-Blijdorp-Liskwartier
Bergpolder-Blijdorp-Liskwartier
Carnisse-Zuiderpark
Carnisse-Zuiderpark
Carnisse-Zuiderpark
Carnisse-Zuiderpark
Carnisse-Zuiderpark
Carnisse-Zuiderpark
Carnisse-Zuiderpark
Gemeente Rotterdam
Groot-IJsselmonde en Oud-IJsselmonde
Groot-IJsselmonde en Oud-IJsselmonde
Heijplaat
Het Lage Land, Prinsenland en 's-Gravenland
Hoek van Holland
Hoogvliet
Hoogvliet
Kralingen
Kralingen
Kralingen
Kralingen
Kralingen
Kralingseveer
Lombardijen
Nesselande
Oud Charlois-Wielewaal
Oude Noorden
Oude Noorden
Overschie
Overschie
Overschie
Overschie
Overschie
Overschie
Overschie
Overschie
Pendrecht-Zuidwijk
Pendrecht-Zuidwijk
Rozenburg
Schiebroek
Schiebroek
Schiebroek
Schiebroek
Schiebroek
Vreewijk
Zevenkamp

Naam volkstuinvoorziening

VTV Streven naar Verbetering
VTV Tot Nut en Genoegen
ATV Maasglorie
VTV Oldegaarde
ATV Phoenix
VTV Reyerwaard
VTV De Zandweg
VTV Zonnehof
VTV De Zuiderhof
VTV Vreelust
VTV Van Brienoord
VTV Hordijkerveld
VTV Heijplaat
ATV Ommoord
VTV De Noort Bonnen
VVVT Elftplaat 2
VTV Ons Belang
ATV Kweeklust
VTV Nut en Genoegen
VTV Nooit Gedacht
ATV Toepad
VTV De Venhoeve
NTV Kralingseveer
ATV Lombardijen
VTV De Boerderij
VTV De Wielewaal
NTV Gordelwegtuinen
NTV Hof van Noord
VTV Blijdorp
VTV Eigen Hof
VTV Helpt Elkander
ATV Onze Tuinen
VTV Tuinderslust
VTV Wilgentuin
TV Zestienhoven
VTV Zuiderlaan
VTV De Beukhoeve
VTV Pomona
VTV Eurohof
VTV Lusthof
NTV In de Luwte
VTV Ons Genoegen
ATV Terbregge
TV Lindesingel
TV Smeetslandsedijk
VTV De Tochten

**Gemeente
Rotterdam**